

Mfv.I.10.390/2015/4.

A Kúria a dr. Bódis Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei iránt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 2.M.71/2014. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.473/2014/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.473/2014/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 73.000 (hetvenháromezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a munkaviszonya megszüntetése jogellenességének megállapítása mellett a 2013. szeptember 3. és 2014. május 11. közötti időszakban máshonnan meg nem térült 757.683 forint elmaradt jövedelem címén járó kártérítés és 2013. augusztus 31-ei tanfolyamon való részvételért járó 23.868 forint ki nem fizetett munkabér és ezen tőkeösszegek járulékai, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.71/2014/14. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek ki nem fizetett munkabér címén 27.907 forint tőkét és annak kamatát. Egyebekben a keresetet elutasította és a felperest perköltség fizetésére kötelezte. Az ítélet szerint az alperes illetéket és állam által előlegezett költséget köteles fizetni.

A munkaügyi bíróság által megállapított - és a felülvizsgálati eljárásra irányadó - tényállás szerint a felperes irodai adminisztrátori munkakör betöltésére jelentkezett az alperesnél, aki 2013. augusztus 31-én beiskolázta egy olyan tanfolyamra, amely a munkavállalók számára nem volt kötelező.

Ezt követően a felperes az ügyvezető édesanyjával, D.J. dr-ral,

utóbb az ügyvezetővel folytatott megbeszélést a foglalkoztatás feltételeiről. A felek 2013. szeptember 2-ai szóbeli munkaszerződésben abban állapodtak meg, hogy a munkavégzés helye D., P. utcai iroda.

Az első munkanapon az alperes a felperest személyi adatainak közlésével bejelentette egyrészt a NAV-hoz, másrészt elkészítette az írásbeli munkaszerződését, amelyet az ügyvezető aláírt. Ezen szerződés havi bruttó 98.000 forintos munkabért és 3 havi próbaidőt rögzített.

A felperes a munkaszerződést nem írta alá, 2013. szeptember 3-án pedig a munkavégzés helyén megjelenve azt a kijelentést tette, hogy amennyiben nem írják át a szerződését havi nettó 80.000 forint munkabérre - mivel állítása szerint korábban erre kapott ígéretet -, nem fog az alperesnél dolgozni. Miután az ügyvezető a felperes által igényelt munkabért nem hagyta jóvá, szerződés aláírására nem került sor, a munkavállaló pedig elhagyta a munkavégzés helyét, és oda nem tért vissza.

Ezt követően az alperes a 2013. szeptember 6-án kelt intézkedésével a felperes jogviszonyát próbaidő alatt azonnali hatállyal megszüntette. Ebben rögzítette, hogy a felperes a 2013. szeptember 3-án a munkahelyen történt „incidenst” követően azt elhagyta, és azóta oda nem tért vissza.

Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra, valamint a 2012. évi I. törvény (Mt.) 42. §-ának (1) bekezdésében, 44. §-ában, és a 45. §-ának (1) bekezdésében rögzítettekre.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy 2013. szeptember 2-án kelt munkaszerződéstől eltérően magasabb összegű munkabérre vonatkozó szóbeli megállapodást kötött az alperessel, míg a munkáltatónak kellett bizonyítania, hogy a felek között szóban a próbaidőre vonatkozó kikötés létrejött, illetve annak tartalmát is köteles volt igazolni azzal, hogy a feleket megillette az ellenbizonyítás lehetősége [Pp. 164. § (1) bekezdés].

Az ítélet indokolása szerint a meghallgatott tanúk vallomására is figyelemmel arra a következtetésre jutott a bíróság, hogy a szóbeli munkaszerződés munkabérre vonatkozó része tekintetében a felperes az alperesi ügyvezetővel az írásba foglalt munkaszerződésben is rögzített bruttó 98.000 forintos munkabérben állapodott meg. Ettől eltérő megállapítást a felperes önmagának is több ponton ellentmondó, valamint érdemben a közvetett tanúk vallomásával sem alátámasztott nyilatkozataira is figyelemmel nem lehetett tenni, így a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett

eleget.

Az elsőfokú bíróság megállapíthatónak találta, hogy a próbaidőre vonatkozó kikötés és megállapodás is létrejött a felek között, a felperes nemcsak tájékoztatást kapott 2013. augusztus 2-án erről, hanem az a megállapodás részét is képezte.

Mindebből pedig az következik, hogy a 2013. szeptember 6-án kelt, és a felperessel 2013. szeptember 9-én közölt intézkedésével indokolás nélkül, azonnali hatállyal a próbaidő alatt az alperes a felperes jogviszonyát megszüntethette. A felperes azon magatartása, miszerint szeptember 3-án elhagyta a munkahelyet - a perbeli nyilatkozatára is figyelemmel -, a munkaviszony részéről történő megszüntetését nem, esetleges munkaviszonyból származó kötelezettségének [Mt. 52. § (1) bekezdés a) és b) pont] megszegését jelenthette.

Az elsőfokú bíróság a továbbiakban utalt a 390/2012. (XII.20.) Korm. rendelet (Kmr.) 2. §-ának (2) bekezdése szerinti (1) bekezdésre, amely előírja, hogy legalább középfokú iskolai végzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló garantált bérminimuma 2013. január 1-jétől havi bér alkalmazása esetén 114.000 forint. A bér- és a munkaviszonyra vonatkozó szabály alkalmazásának kötelezettségét előíró Mt. 29. §-ának (3) bekezdéséből okszerűen következik, hogy a felperes esetében bruttó 114.000 forintnak kellett volna lenni a napi munkabér számítási alapjának azzal, hogy a felperest nemcsak a 2013. szeptember 2-ai munkabére, hanem további öt napra számított bére is megillette az Mt. 148. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint a 152. § (2) bekezdésére is figyelemmel.

2013. szeptember 2. napjára így a felperesnek a helyes alperesi számítás szerint a kifizetett 4.667 forint helyett 5.429 forint járt volna, és ez a további öt munkanapra (szeptember 9-éig) is „érvényes”. Ezért elmaradt munkabérként 27.907 forintra tarthatott jogoszerűen igényt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy a 2013. augusztus 31-ei munkabér-igény tekintetében nem alapos a felperes követelése, mivel akkor még munkaviszonyban nem állt, ezért az alperesnek munkabérfizetési kötelezettsége sem lehetett.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.473/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta és a 2013. szeptember 6-án kelt azonnali hatályú felmondás jogellenességére tekintettel kötelezte az alperest

729.776 forint elmaradt jövedelem címén járó kártérítés és annak kamata megfizetésére. Ezen túlmenően az alperes köteles kereseti illetéket, illetve állam által előlegezett költséget is fizetni, amelynek mértékét módosította a másodfokú bíróság.

A jogerős ítélet szerint a felperes sem a keresetében, sem a per során a munkaszerződés érvénytelenségének megállapítását nem kérte, ezért annak jogkövetkezményeiről döntené nem kellett. Ugyanakkor a felek egyezően nyilatkoztak arról, hogy a jogviszony érvényesen létrejött.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a perben meghallgatott tanúk elfogulatlanak nem tekinthetők, hiszen sem a felperes szüleitől, sem az alperes ügyvezetőjétől, illetve annak édesanyjától elfogulatlan tanúvallomás nem várható. Ezért az eljárás során a felek nyilatkozatait kellett elsősorban releváns tényként értékelni.

A törvényszék álláspontja szerint a peres felek között a munkaszerződés havi bruttó 114.000 forint munkabérrel jött létre hangsúlyozva, hogy a felperes a perben nem tudta igazolni azt az állítását, hogy szóban havi nettó 80.000 forint munkabérben állapodtak meg. A szülei tanúvallomása alapján ezt ítéleti bizonyossággal nem lehetett megállapítani.

A törvényszék álláspontja szerint is a felperes által 2013. szeptember 3-án tanúsított magatartás a részéről történő jogviszony megszüntetésnek nem minősülhet.

A másodfokú bíróság ítélete szerint a próbaidő kikötése jogszerűen kizárólag írásban történhet figyelemmel az Mt. 45. §-ának (5) bekezdésében foglaltakra, valamint az Mt. 44. §-ára. A felperes munkába lépésének napján a felek által aláírt munkaszerződés nem volt, ezt követően írásba foglalt munkaszerződést a felperes nem írt alá, ezt követően pedig próbaidő nem volt kiköthető (BH2005.441.). Mivel a próbaidő csak írásban, a munkaszerződés megkötésekor köthető ki, a szóbeli megállapodásnak jogi jelentőséget nem lehetett tulajdonítani. Az alperes egyébként nem is tudta bizonyítani azon állítását, miszerint a felek szóban megállapodtak a próbaidő kikötésében.

A jogellenesség jogkövetkezményeként a felperes az Mt. 82. § (1) és (2) bekezdése szerinti kártérítésre jogosult, amelynek számítási módját a másodfokú bíróság ítélete részletesen tartalmazza. A felperesnek bruttó 798.273 forint elmaradt jövedelme keletkezett, amelyből levonásba kellett helyezni a már jogerősen megítélt 27.907 forintot, így a különbözet 729.776 forint, amely viselésére köteles az alperes annak kamataival együtt.

A felek között 2013. augusztus 31-én még nem volt munkaszerződés, a felperes előadása szerint is 2013. szeptember 2-án lépett munkába. Jogviszony hiányában pedig a felperes erre a napra munkabérre jogszerűen nem tarthat igényt.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati érvelés szerint - figyelemmel az Mt. 42. §, 43. §, 44. § és 45. §-ában foglaltakra - a munkaszerződést főszabályként írásba kell foglalni. Ugyanakkor az is rögzíthető, hogy ennek elmulasztása nem vezet szükségszerűen a munkaszerződés érvénytelenségéhez. A munkavállaló az írásbeliség hiánya miatti érvénytelenségi kifogását kizárólag a teljes munkaszerződés vonatkozásában terjesztheti elő. A törvény nem biztosít számára lehetőséget arra, hogy a szóban közölt munkaszerződés egyes elemeinél hivatkozzon csupán az írásbeliség hiányára, más szerződéses elemeket pedig érvényesnek tekintsen.

Az, hogy a próbaidő kikötése a munkaszerződés részeként történhet meg, nem lehet vitás, vagyis a próbaidő kikötésére irányuló megállapodás a munkaszerződés részét képezi akkor is, ha a felek a munkaszerződést elmulasztották írásba foglalni. Ezt támasztja alá a BH1996.341. és a BH2006.626. számú eseti döntés is.

A rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható, hogy a felperes 2013. szeptember 3-án a munkaviszonyát megszüntette. Ebben a körben a jogerős ítélet a tényállást tévesen, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen értékelésével, a logika szabályaival ellentétesen állapította meg (Pp. 206. §).

A felperes magatartásával saját maga szüntette meg a munkaviszonyát, amikor a munkáltatói jogkör gyakorlójánál akként nyilatkozott, hogy ő ennyi pénzért nem hajlandó dolgozni, majd a munkahelyét elhagyta, és oda munkavégzés céljából többet nem tért vissza.

Összességében megállapítható, hogy a felperessel kifejezetten megállapodtak a próbaidő kikötésében. Határozottan tájékoztatták arról, hogy ennek időtartama 3 hónap. Ezt a felperes az alperes ügyvezetőjével és annak édesanyjával folytatott beszélgetések alkalmával tett nyilatkozataival kifejezetten elfogadta, a próbaidő kikötésével szemben kifogást később sem támasztott. Ilyen tartalmú nyilatkozatot kizárólag a per során terjesztett elő, ez a nyilatkozat azonban ellentétes a perben beszerzett bizonyítékokkal.

A munkavállaló által 2013. szeptember 3-án megszüntetett munkaviszonyt az alperes már felszámolni nem tudta, mivel ezzel már a felperes élt. Ekként a 2013. szeptember 6-án kelt azonnali hatályú felmondás jogellenessége fogalmilag kizárt.

A felülvizsgálati érvelés szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-ában, az Mt. 42 - 45. §-ában, 79. § (1) bekezdés a) pontjában, és a 82. §-ában foglalt rendelkezéseket.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.

A Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A Pp. 272. §-ának (2) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

Az elsőfokú bíróság ítéletében - annak ellenére, hogy a munkaszerződés kötelező tartalmi elemében, a munkabérben sem állapodtak meg a felek - arra a következtetésre jutott, hogy közöttük munkaviszony létesült. Ezen ítéleti megállapítást a felek nem támadták fellebbezéssel, ezért a másodfokú bíróság azt nem érinthette, és így a felülvizsgálati eljárásnak sem lehetett tárgya.

A felperes az eljárás során nem a munkaszerződés érvénytelenségét állította, hanem a jogviszony jogellenes megszüntetésének kimondását kérte annak jogkövetkezményeivel. Ezért a bíróságoknak erről kellett a döntésüket meghozniuk.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a felek között sem szóban sem írásban nem jött létre megállapodás a felperes bérezése, sem pedig a próbaidő tekintetében.

Az alperes a felperes munkaviszonyát az Mt. 79. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással szüntette meg a próbaidőre figyelemmel. Ebben azonban a felek között megállapodás nem jött létre, ezért a

munkáltató intézkedése jogszerűnek nem tekinthető.

Alaptalan azon felülvizsgálati hivatkozás, hogy a jogviszony azáltal szűnt meg, hogy a felperes a munkahelyet a visszatérés szándéka nélkül elhagyta. Ezen magatartását az alperes sem találta jogviszonyt megszüntető eljárásnak, hiszen különben nem adta volna ki saját azonnali hatályú felmondását. Az ezzel ellentétes felülvizsgálati érvelés nem alapos.

Tekintettel arra, hogy a munkáltató próbaidőre hivatkozással szüntette meg a felperes jogviszonyát, ebben azonban közöttük megállapodás nem volt, a munkáltató intézkedése jogellenes, és az alperes a jogkövetkezmények viselésére köteles az Mt. 82. §-a szerint.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére.

Budapest, 2016. január 27.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Nné

tisztviselő